

Metode servisa za unos,
modifikaciju i brisanje podataka

Kreiranje klase

```
export class Osoba {  
    constructor(public osobaId: number, public ime: string, public prezime: string, public starost: number )  
    {  
    }  
}
```

Kreiranje servisa za komunikaciju sa Api -jem

```
import { Injectable } from '@angular/core';
import { HttpClient, HttpResponseError } from '@angular/common/http';
import { Observable, throwError } from 'rxjs';
import { Osoba } from './osoba';
import { catchError } from 'rxjs/operators';

@Injectable({
  providedIn: 'root'
})
export class OsobaService {

  constructor(private http: HttpClient) { }

  private apiUrl = '/api/osobe';

  private errorHandler(error: HttpResponseError) {
    return throwError(() => error);
    ...
  }
}
```

Komponenta

```
export class ListaOsobaComponent implements OnInit {  
  
  osoba: Osoba[] = [];  
  odabranaOsoba: Osoba = new Osoba(0, '', '', 0);  
  idOsoba = 0;  
  imeOsoba = '';  
  prezimeOsoba = '';  
  starostOsoba = 0;  
  
  resetujPolja(): void {  
    this.imeOsoba = '';  
    this.prezimeOsoba = '';  
    this.starostOsoba = 0;  
  }  
  
  constructor(private oServis: OsobaService) {  
  }  
  
  ...  
}
```

Slanje podataka na sever

- **Angular komponenta:**

- poziva metodu servisa
- kao argument prosleđuje objekat Osoba

- **Angular servis:**

- prima objekat Osoba kao parametar metode
- serijalizuje objekat u JSON
- šalje JSON ka serveru asinhronim **HTTP POST** zahtevom
- odmah vraća Observable<Osoba>
 - servis ne vraća odmah podatke, već vraća objekat koji će podatke isporučiti kasnije
 - U tom trenutku server još nije odgovorio, nema podataka, postoji samo Observable koji će emitovati podatke kada odgovor servera stigne

Slanje podataka na sever

- **Server (Web API)**
 - prima JSON koji predstavlja objekat Osoba
 - automatski mapira JSON u objekat tipa Osoba
 - snima podatke (npr. u bazu)
 - vraća Osoba kao JSON u HTTP odgovoru
- **Angular servis (nakon odgovora servera)**
 - prima JSON odgovor
 - mapira ga u objekat tipa Osoba
 - emituje objekat kroz Observable
- **Angular komponenta:**
 - preko subscribe() prima objekat Osoba koji je emitovao Angular servis
 - koristi podatke (prikaz)

POST metoda servisa za komunikaciju sa Web Api aplikacijom

Ova metoda šalje objekat tipa Osoba na server putem POST zahteva i vraća rezultat kao Observable, uz centralizovanu obradu grešaka.
Metoda vraća Observable, a stvarni podaci se dobijaju tek kada server pošalje odgovor i kada se izvrši subscribe()

```
ubaciOsobu(os: Osoba): Observable<Osoba> {  
    return this.http.post<Osoba>(this.apiUrl, os).pipe(  
        catchError(this.errorHandler)  
    );  
}
```

Komponenta – unos podataka

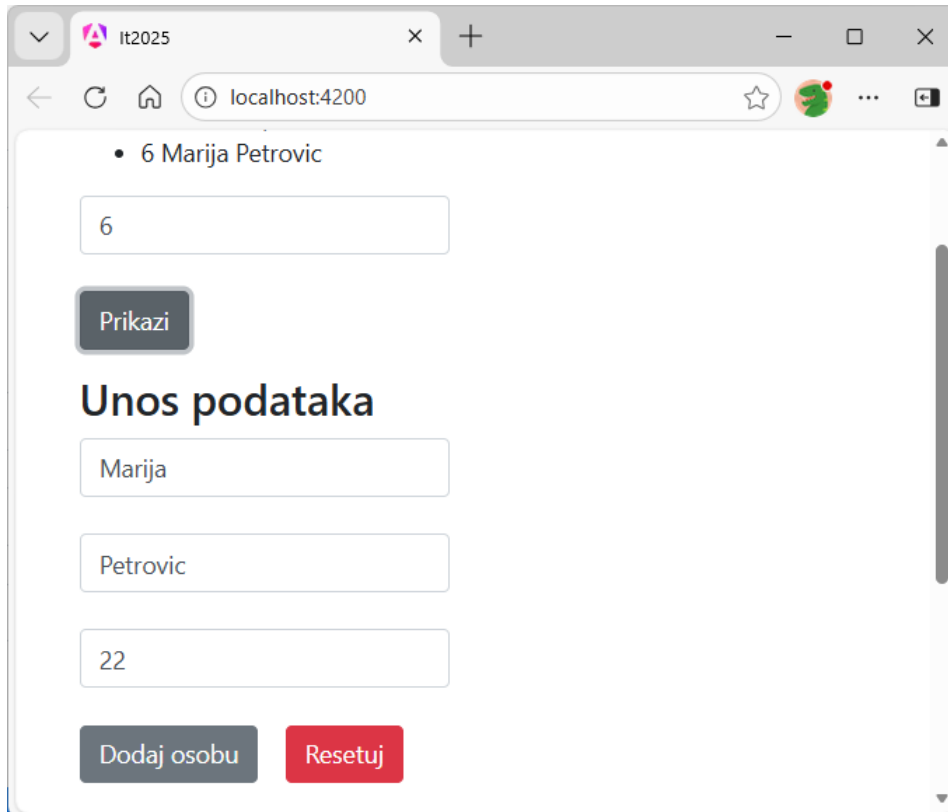
```
ubaciOsobu(ime: string, prezime: string, starost: number): void {  
  
    this.idOsobe = this.osobe.length + 1;  
    const os1 = new Osoba(this.idOsobe, ime, prezime, starost);  
    this.oServis.ubaciOsobu(os1).subscribe({  
        next: podaci => {  
            console.log(podaci);  
            this.prikaziOsobe();  
        },  
        error: gr => console.log(gr)  
    });  
}
```

Komponenta kreira objekat Osoba, šalje ga servisu i kroz subscribe() prima odgovor servera.

Komponenta- interfejs za unos

```
<h3>Unos podataka</h3>  
<div class="row">  
    <div class="col-6">  
  
        <div class="form-group">  
            <input type="text" [(ngModel)]="imeOsobe" placeholder="Unesi ime osobe"  
                class="form-control"><br>  
            <input type="text" [(ngModel)]="prezimeOsobe" placeholder="Unesi prezime osobe"  
                class="form-control"><br>  
            <input type="number" [(ngModel)]="starostOsobe" placeholder="Unesi starost osobe"  
                class="form-control"><br>  
  
            <button class="btn btn-secondary" (click)="ubaciOsobu(imeOsobe, prezimeOsobe, starostOsobe)">  
Dodaj osobu</button>  
            &nbsp;&nbsp;&nbsp;&nbsp;&nbsp;&nbsp;&nbsp;&nbsp;&nbsp;&nbsp;&nbsp;&nbsp;&nbsp;&nbsp;&nbsp;&nbsp;&nbsp;&nbsp;&nbsp;&nbsp;&nbsp;&nbsp;&nbsp;&nbsp;&nbsp;&nbsp;&nbsp;&nbsp;&nbsp;&nbsp;&nbsp;&nbsp;&nbsp;&nbsp;&nbsp;&nbsp;&nbsp;&nbsp;&nbsp;&nbsp;&nbsp;&nbsp;&nbsp;&nbsp;&nbsp;&nbsp;&nbsp;&nbsp;&nbsp;&nbsp;&nbsp;&nbsp;&nbsp;&nbsp;&nbsp;&nbsp;&nbsp;&~  
            <button class="btn btn-danger" (click)="resetujPolja()">Resetuj</button>  
        </div>  
    </div>  
</div>
```

Interfejs za unos podataka

The screenshot shows a web browser window with the address bar displaying 'localhost:4200'. The page content includes a list item '6 Marija Petrovic'. Below this, there is a text input field containing the number '6'. A dark grey button labeled 'Prikazi' is positioned below the input field. The main heading 'Unos podataka' is displayed in a bold font. Underneath the heading, there are three stacked text input fields containing the text 'Marija', 'Petrovic', and '22'. At the bottom of the form, there are two buttons: a dark grey button labeled 'Dodaj osobu' and a red button labeled 'Resetuj'.

DELETE metoda – brisanje podataka

- Komponenta poziva metodu servisa i prosleđuje ID
- Servis šalje asinhroni HTTP DELETE zahtev serveru
- Server briše podatke i vraća potvrdu
- Servis emituje ID obrisanih objekata kroz Observable
- Komponenta preko subscribe() ažurira prikaz
- **DELETE** zahtev ne vraća podatke, već informaciju da je brisanje uspešno

DELETE metoda servisa za komunikaciju sa Web Api aplikacijom

```
obrisiOsobu(id: number): Observable<number> {  
  const url = `${this.apiUrl}/${id}`;  
  return this.http.delete<void>(url).pipe(  
    map(() => id),  
    catchError(this.errorHandler)  
  );  
}
```

- DELETE odgovor servera često nema telo (nema podataka)
- map(() => id) omogućava da servis vrati ID obrisano objekta, iako DELETE odgovor servera ne sadrži podatke

Komponenta – brisanje podataka

```
obrisiOsobu(): void {  
  this.oServis.obrisiOsobu(this.idOsobe).subscribe({  
    next: (id) => {  
      console.log('Obrisana osoba sa ID:', id);  
      this.prikaziOsobe();  
    },  
    error: (greska) => {  
      console.log('Greška:', greska);  
    }  
  });  
}
```

- Poziva se metoda servisa za brisanje sa prosleđenim ID-jem
- subscribe() aktivira HTTP DELETE zahtev
- next se izvršava nakon uspešnog brisanja na serveru
- error se izvršava ako dođe do greške tokom brisanja

Komponenta – interfejs za brisanje

```
<div class="row">
  <div class="col-6">
    <div class="form-group">
      <label for="idOsobe">ID Osobe:</label>
      <input type="number" id="idOsobe" [(ngModel)]="idOsobe"
        class="form-control" placeholder="Unesi ID osobe">
    </div>

    <button class="btn btn-danger" (click)="obrisiOsobu()">Obriši osobu
  </div>
</div>
```

Interfejs za brisanje podataka

PUT metoda servisa za komunikaciju sa Web Api aplikacijom

```
promeniOsobu(os: Osoba): Observable<Osoba> {  
    const url = `${this.apiUrl}/${os.id}`;  
  
    return this.http.put<Osoba>(url, os).pipe(  
        catchError(this.errorHandler)  
    );  
}
```

PUT metoda šalje izmenjeni objekat serveru i vraća ažurirani objekat kroz Observable, uz obradu grešaka

Komponenta -promena podataka

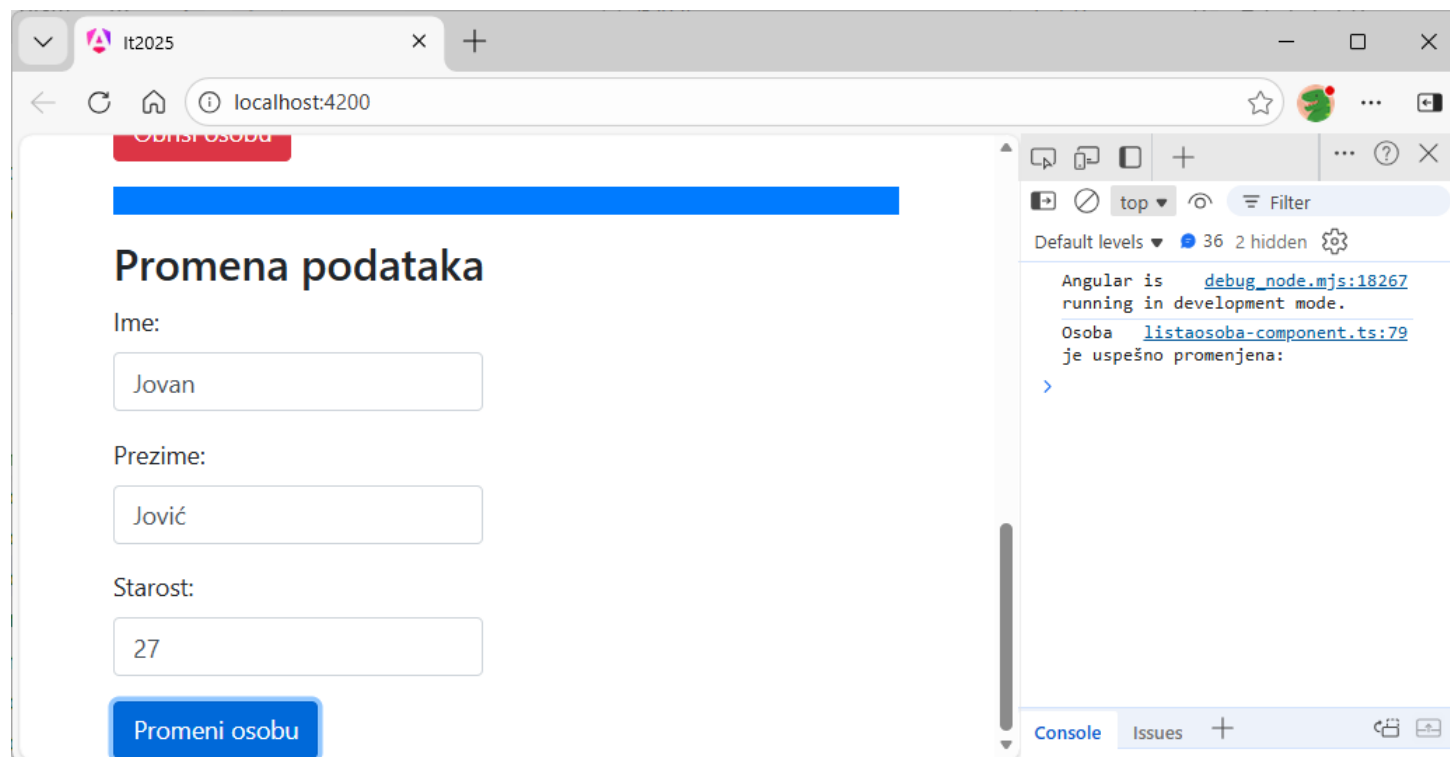
```
promeniOsobu(): void {  
  this.oServis.promeniOsobu(this.odabranaOsoba).subscribe({  
    next: (izmenjenaOsoba) => {  
      console.log('Osoba je uspešno promenjena:');  
      this.prikaziOsobe();  
    },  
    error: (greska) => {  
      console.log('Greška prilikom promene osobe:', greska);  
    }  
  });  
}
```

Komponenta – šablon za promenu

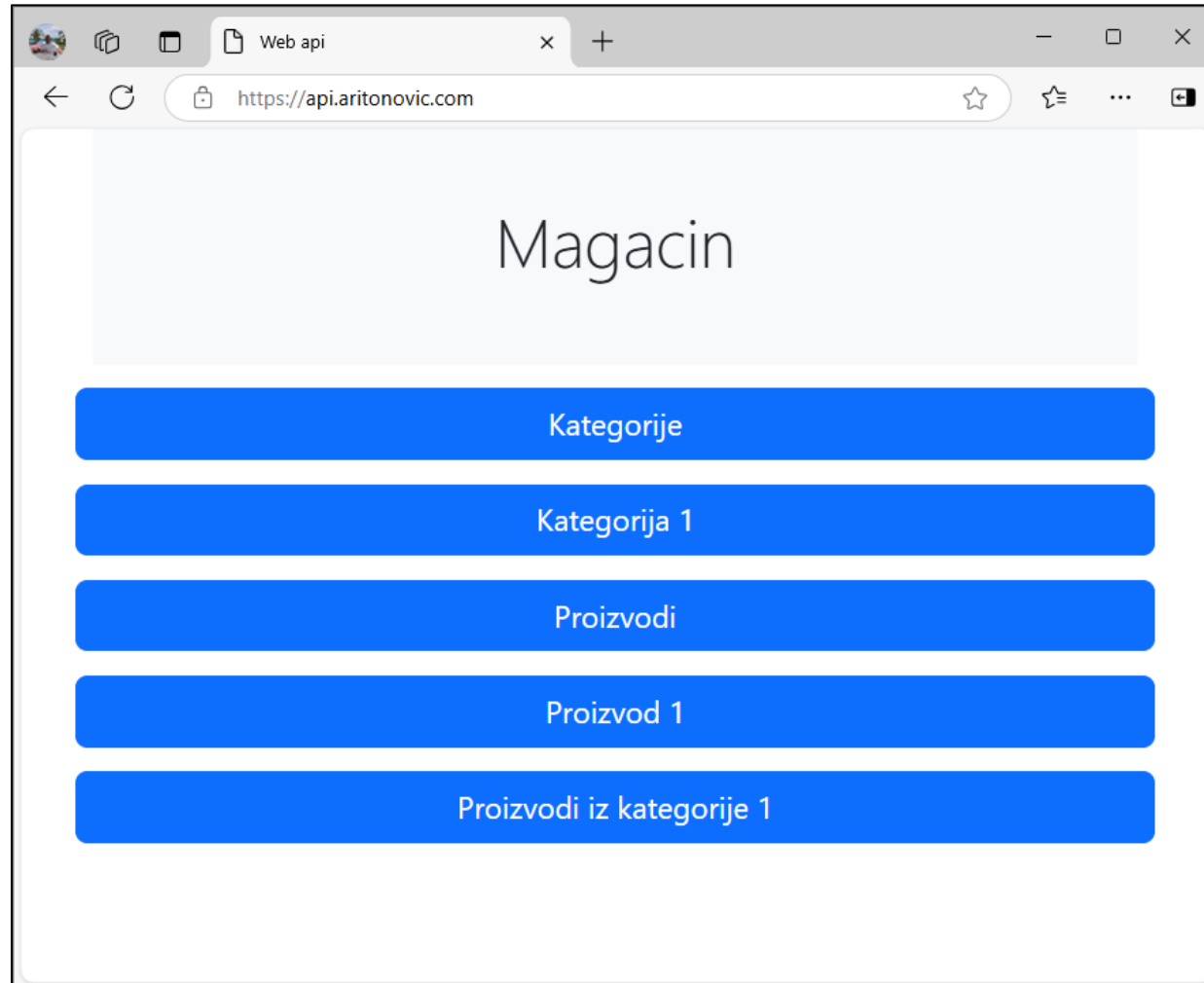
```
<h3>Promena podataka</h3>
<div class="row">
  <div class="col-6">
    <div class="form-group">
      <label for="ime">Ime:</label>
      <input type="text" id="ime" [(ngModel)]="odabranaOsoba.ime" class="form-control">
    </div>
    <div class="form-group">
      <label for="prezime">Prezime:</label>
      <input type="text" id="prezime" [(ngModel)]="odabranaOsoba.prezime" class="form-control">
    </div>
    <div class="form-group">
      <label for="starost">Starost:</label>
      <input type="number" id="starost" [(ngModel)]="odabranaOsoba.starost" class="form-control">
    </div>

    <button class="btn btn-primary" (click)="promeniOsobu()">Promeni osobu</button>
  </div>
```

Interfejs za promenu podataka

Primer web api -aplikacije

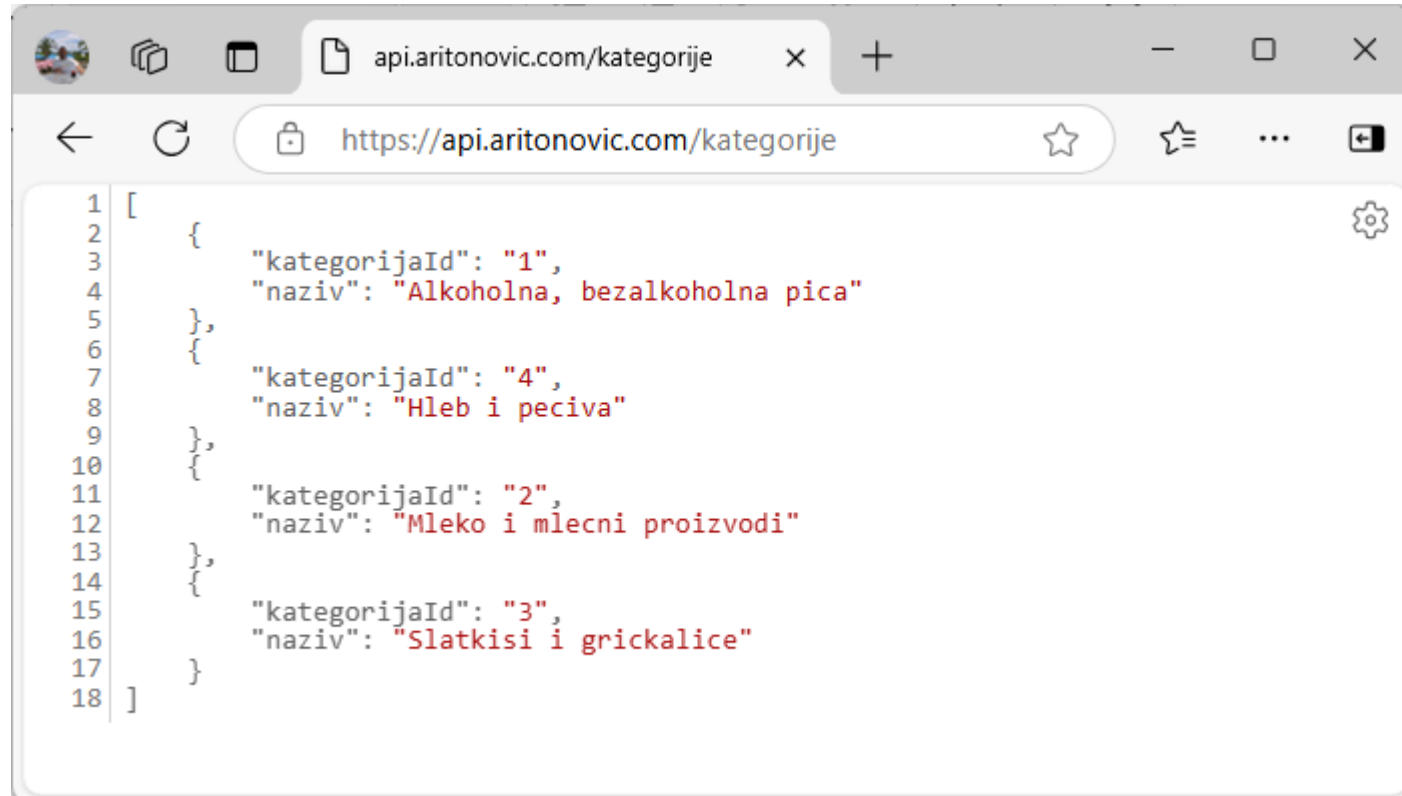

<https://api.aritonovic.com/>

web api dozvoljava CORS zahteve

Prikaz kategorija

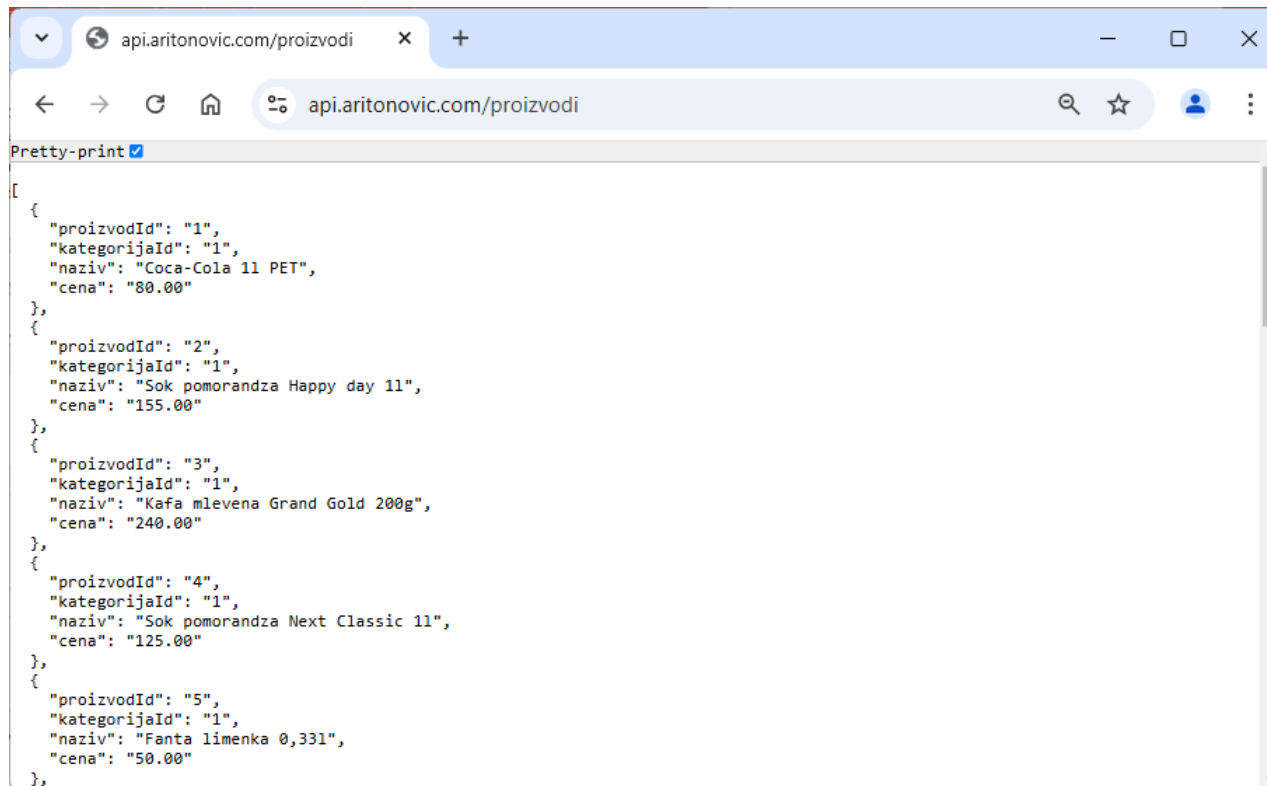
<https://api.aritonovic.com/kategorije>


```
1 [
2   {
3     "kategorijaId": "1",
4     "naziv": "Alkoholna, bezalkoholna pica"
5   },
6   {
7     "kategorijaId": "4",
8     "naziv": "Hleb i peciva"
9   },
10  {
11    "kategorijaId": "2",
12    "naziv": "Mleko i mlecni proizvodi"
13  },
14  {
15    "kategorijaId": "3",
16    "naziv": "Slatkisi i grickalice"
17  }
18 ]
```

Prikaz proizvoda

<https://api.aritonovic.com/proizvodi>


```
[
  {
    "proizvodId": "1",
    "kategorijaId": "1",
    "naziv": "Coca-Cola 11 PET",
    "cena": "80.00"
  },
  {
    "proizvodId": "2",
    "kategorijaId": "1",
    "naziv": "Sok pomorandza Happy day 11",
    "cena": "155.00"
  },
  {
    "proizvodId": "3",
    "kategorijaId": "1",
    "naziv": "Kafa mlevena Grand Gold 200g",
    "cena": "240.00"
  },
  {
    "proizvodId": "4",
    "kategorijaId": "1",
    "naziv": "Sok pomorandza Next Classic 11",
    "cena": "125.00"
  },
  {
    "proizvodId": "5",
    "kategorijaId": "1",
    "naziv": "Fanta limenka 0,33l",
    "cena": "50.00"
  }
],
```

Bootstrap aplikacije

```
import { bootstrapApplication } from '@angular/platform-browser';
import { AppComponent } from './app/app.component';
import { provideHttpClient } from '@angular/common/http';

bootstrapApplication(AppComponent, {
  providers: [
    provideHttpClient()
  ]
});
```

Klasa Proizvod

```
export class Proizvod {  
    constructor(public proizvodId: number, public kategorijaId: number,  
        public naziv: string, public cena: number, public opis: string) {  
    }  
}
```

Klasa MagacinService

```
@Injectable({
  providedIn: 'root',
})
export class MagacinService {
  apiUrl = 'https://api.aritonovic.com';

  constructor(private http: HttpClient) { }

  vratiProizvode(): Observable<Proizvod[]> {
    return this.http.get<Proizvod[]>(this.apiUrl + '/proizvodi')
      .pipe(catchError(this.errorHandler));
  }

  private errorHandler(error: HttpResponse): Observable<never> {
    return throwError(() => error);
  }
}
```

Observable<never> govori TypeScript-u: „ovde se ne emituju podaci, samo greška“

GET metoda servisa – preuzimanje podataka

- Šalje HTTP GET zahtev ka Web API-ju
- Preuzima listu proizvoda sa rute /proizvodi
- Server vraća podatke u JSON formatu
- JSON predstavlja **niz objekata tipa Proizvod**
- Angular automatski **mapira JSON u Proizvod[]**
- Vraća rezultat kao Observable<Proizvod[]>
 - Metoda ne vraća podatke odmah
 - Vraća Observable, jer je HTTP GET zahtev asinhron
 - Kada server odgovori: Observable emituje niz proizvoda (Proizvod[])
 - Komponenta dobija podatke tek nakon **subscribe()**
- Greške tokom zahteva se obrađuju pomoću errorHandler

Klasa komponente Proizvodi

```
export class ProizvodiComponent implements OnInit {  
  
    proizvodi: Proizvod[] = [];  
  
    constructor(private mServis: MagacinService) {}  
  
    prikaziProizvode(): void {  
        this.mServis.vratiProizvode().subscribe({  
            next: proizvodi => this.proizvodi = proizvodi,  
            error: greska => console.log('Greska: ' + greska)  
        });  
    }  
  
    ngOnInit(): void {  
        this.prikaziProizvode();  
    }  
  
}
```

Metoda komponente

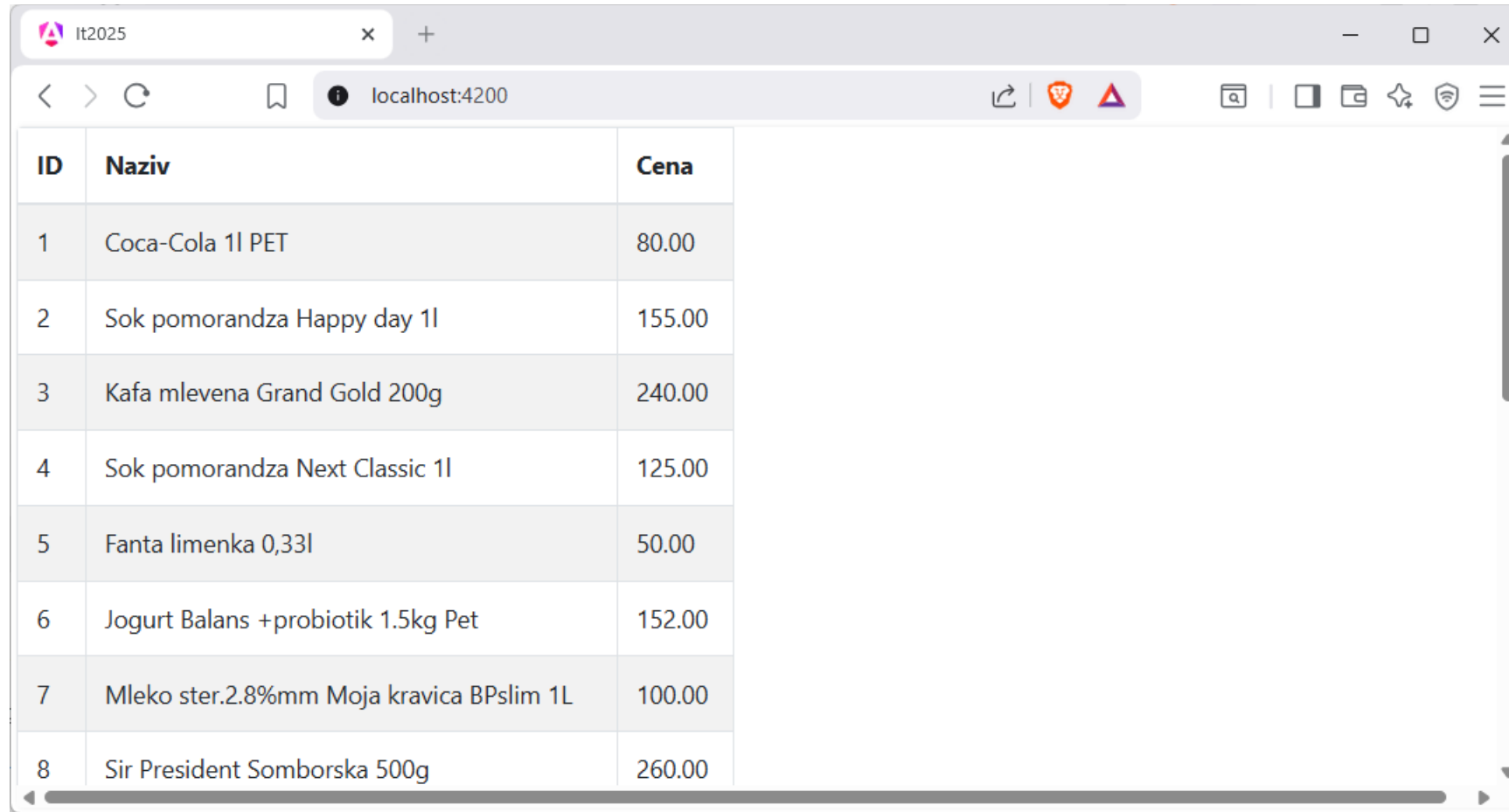
- Komponenta preko servisa asinhrono preuzima listu proizvoda i prikazuje ih nakon odgovora servera
- Metoda prikaziProizvode():
 - Poziva GET metodu servisa
 - Pretplaćuje se na `Observable<Proizvod[]>`
 - `next`: prima JSON podatke mapirane u `Proizvod[]` smešta ih u niz proizvodi
 - `error`: prima grešku sa servera ispisuje poruku u konzoli

Šablon komponente proizvodi

```
<div class="row">
  <div class="col-6">
    <table class="table table-bordered table-striped">
      <thead>
        <tr>
          <th>ID</th>
          <th>Naziv</th>
          <th>Cena</th>
        </tr>
      </thead>

      <tbody>
        @for (proizvod of proizvodi; track proizvod.proizvodId) {
          <tr>
            <td>{{ proizvod.proizvodId }}</td>
            <td>{{ proizvod.naziv }}</td>
            <td>{{ proizvod.cena }}</td>
          </tr>
        }
      </tbody>
    </table>
  </div>
</div>
```

Prikaz podataka

It2025

localhost:4200

ID	Naziv	Cena
1	Coca-Cola 1l PET	80.00
2	Sok pomorandza Happy day 1l	155.00
3	Kafa mlevena Grand Gold 200g	240.00
4	Sok pomorandza Next Classic 1l	125.00
5	Fanta limenka 0,33l	50.00
6	Jogurt Balans +probiotik 1.5kg Pet	152.00
7	Mleko ster.2.8%mm Moja kravica BPslim 1L	100.00
8	Sir President Somborska 500g	260.00

HTML forme

Element <form>

- Element <form> omogućava unos podataka od strane korisnika
- Atribut action elementa <form> određuje URL adresu (ili serversku metodu) na koju se podaci sa forme šalju
- Atribut method specificira način slanja podataka
 - GET metoda je podrazumevana opcija
 - POST metoda se koristi za slanje većih ili osetljivijih podataka
- Atribut enctype određuje način enkodovanja podataka sa forme pre slanja serveru

Kontrole forme - element <input>

- Element <input> je osnovni HTML element za unos podataka
- Ima više različitih oblika u zavisnosti od atributa **type**
 - type="text"
 - type="password"
 - type="hidden"
 - type="checkbox"
 - type="radio"
 - type="reset"
 - type="submit"
 - type="image"
 - type="button"
 - type="file"
 - type="email"

Atributi <input> elementa

- Atribut **id** koristi se za pristup elementu iz CSS-a ili JavaScripta
 - Atribut id mora biti jedinstven u okviru stranice (forme)
- Atribut **value** postavlja podrazumevanu vrednost za numeričke i tekstualne kontrole za unos podataka
- Atribut **name** se koristi od strane servera da se referenciraju polja forme kada se ona submituje, takođe se koristi za pristup elementu iz klijentskog koda
- Angular koristi atribut **name** za identifikaciju kontrole unutar forme
- Atribut **placeholder** opisuje očekivanu vrednost unutar tekstualnog polja
- Atribut **required** označava da je polje obavezno i da se forma ne može poslati ukoliko je polje prazno

Text polje

- Element `<input type="text">` kreira polje za unos teksta
- Svojstvo **value** služi za čitanje i postavljanje unetog teksta iz JavaScript koda

```
<input type="text" name="ime" id="textIme">
```

Element <label>

- Element <**label**> služi za pridruživanje teksta ulaznoj kontroli na osnovu vrednosti atributa for, koji mora odgovarati id atributu ulaznog elementa
- Klik na tekst <label> elementa automatski postavlja fokus na povezanu ulaznu kontrolu
- Element <label> poboljšava pristupačnost forme, jer čitači ekrana povezuju opis sa odgovarajućim poljem

```
<label for="textIme">Ime:</label> <br>  
<input type="text" name="ime" id="textIme">
```

Element `<fieldset>`

- Element `<fieldset>` je opcionalna HTML kontrola koja služi za grupisanje povezanih kontrola unutar forme
- Unutar `<fieldset>` elementa može se nalaziti element `<legend>`, koji opisuje grupu kontrola
- Ako se koristi, `<legend>` mora biti prvi element unutar `<fieldset>` elementa

Element <button>

- Element **<button>** se koristi za definisanje dugmeta u HTML formi
- Podrazumevana vrednost atributa type za <button> element je **submit**
- Atribut type može imati sledeće vrednosti:
 - submit
 - reset
 - button
- U Angular aplikacijama preporučuje se eksplicitno navođenje atributa type, kako bi se izbeglo nenamerno slanje forme

```
<button type="submit">Posalji</button>
```

Primer HTML forme sa upotrebom elementa fieldset

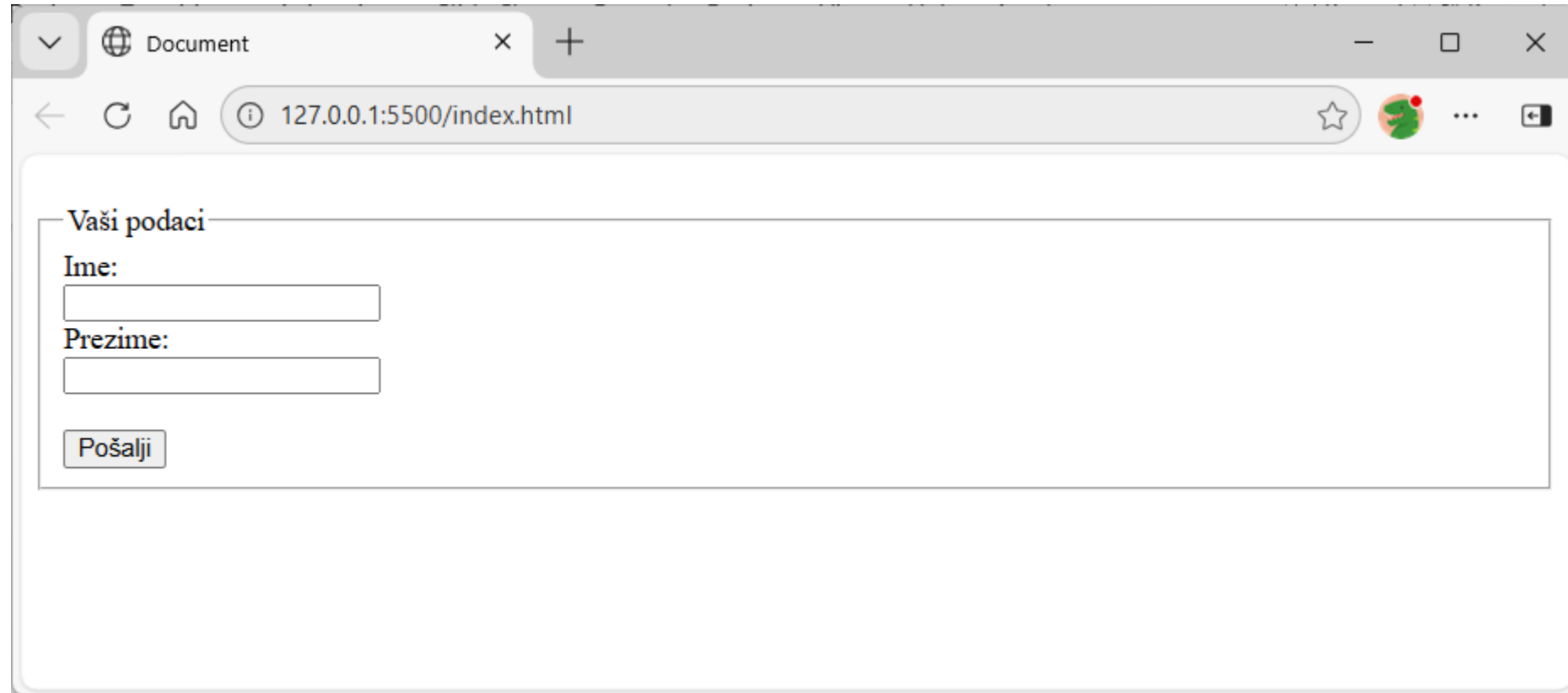
```
<form action="/primer01.html" method="get">
<fieldset>
  <legend>Vaši podaci</legend>

  <label for="textIme">Ime:</label><br>
  <input type="text" name="ime" id="textIme" required><br>

  <label for="textPrezime">Prezime:</label><br>
  <input type="text" name="prezime" id="textPrezime" required><br><br>

  <button type="submit">Pošalji</button>
</fieldset>
</form>
```

Primer HTML forme sa upotrebom elementa fieldset

The image shows a web browser window with a single tab titled 'Document'. The address bar displays '127.0.0.1:5500/index.html'. The main content area contains an HTML form with the title 'Vaši podaci'. Inside the form, there are two text input fields: one labeled 'Ime:' and another labeled 'Prezime:'. Below these fields is a button labeled 'Pošalji'.

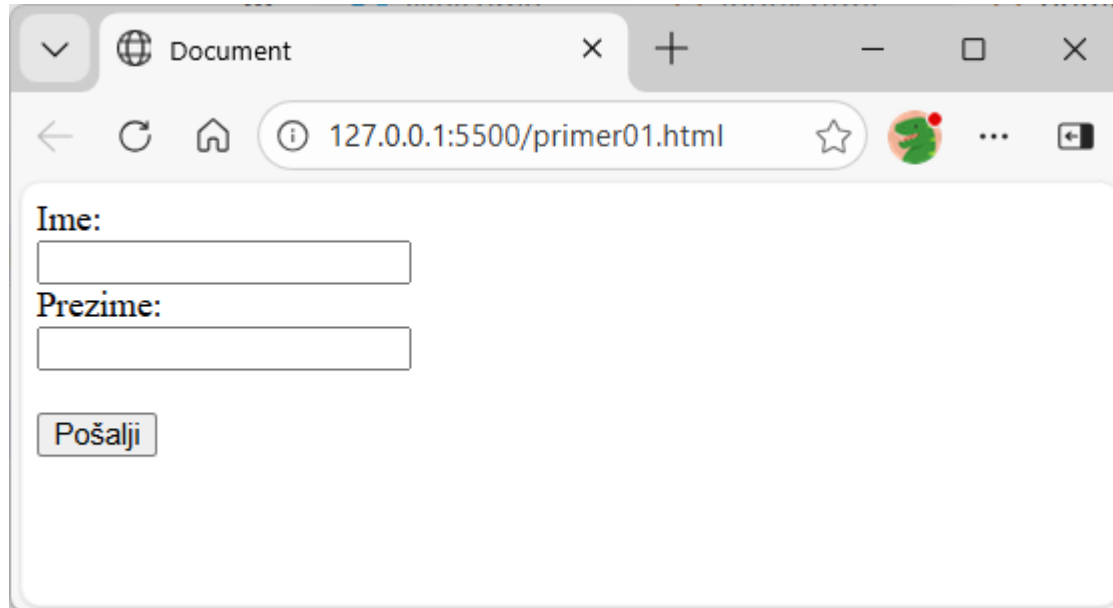
Forma bez upotrebe fieldset elementa

```
<form action="/primer02.html" method="get">
  <label for="textIme">Ime:</label><br>
  <input type="text" name="ime" id="textIme" required><br>

  <label for="textPrezime">Prezime:</label><br>
  <input type="text" name="prezime" id="textPrezime" required><br><br>

  <button type="submit">Pošalji</button>
</form>
```

Forma bez upotrebe fieldset elementa

A screenshot of a web browser window. The title bar shows 'Document'. The address bar shows '127.0.0.1:5500/primer01.html'. The page content consists of a form with two text input fields and a submit button. The first input field is labeled 'Ime:' and the second is labeled 'Prezime:'. The submit button is labeled 'Pošalji'.

Ime:

Prezime:

Pošalji

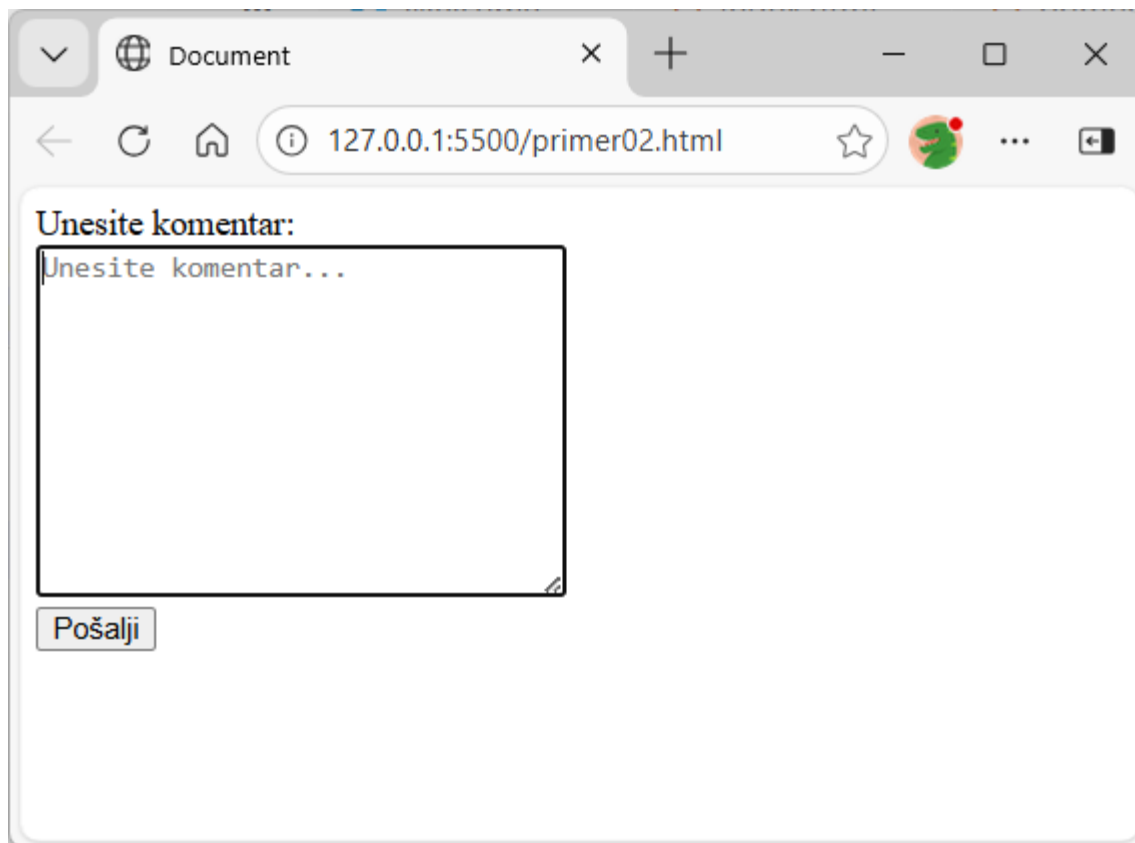
Element <textarea>

- Element **<textarea>** predstavlja multiline polje za unos teksta

```
<form action="">
  <label for="komentar">Unesite komentar:</label><br>
  <textarea
    name="komentar"
    id="komentar"
    cols="30"
    rows="10"
    placeholder="Unesite komentar..."
    required></textarea>

  <br>
  <button type="submit">Pošalji</button>
</form>
```

Prikaz tekst oblasti

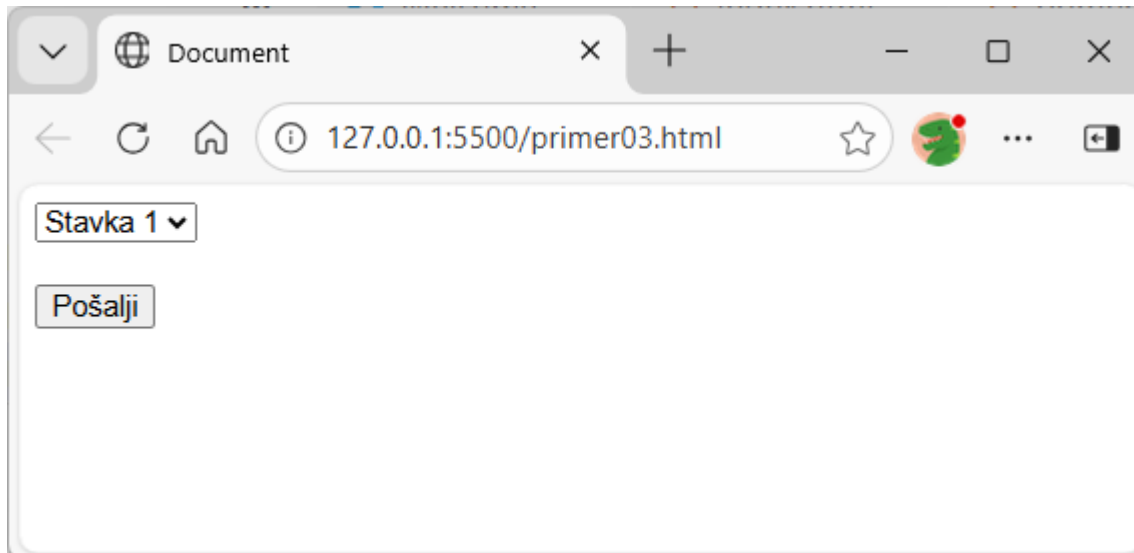
A screenshot of a web browser window. The address bar shows the URL `127.0.0.1:5500/primer02.html`. The page content includes a label **Unesite komentar:** followed by a large, empty text input field with a placeholder text `Unesite komentar...`. Below the input field is a button labeled **Pošalji**.

Element <select>

- Element <select> se koristi za definisanje drop-down liste ili listbox kontrole
- Element <option> definiše pojedinačne stavke liste
- Atribut value određuje vrednost koja se šalje serveru
- Atribut selected određuje podrazumevano izabranu stavku
- Ako se koristi atribut size sa vrednošću većom od 1, lista se prikazuje kao listbox

Element <select>

```
<form action="">
  <select name="stavka" id="stavka">
    <option value="1" selected>Stavka 1</option>
    <option value="2">Stavka 2</option>
    <option value="3">Stavka 3</option>
  </select>
  <br><br>
  <button type="submit">Pošalji</button>
</form>
```

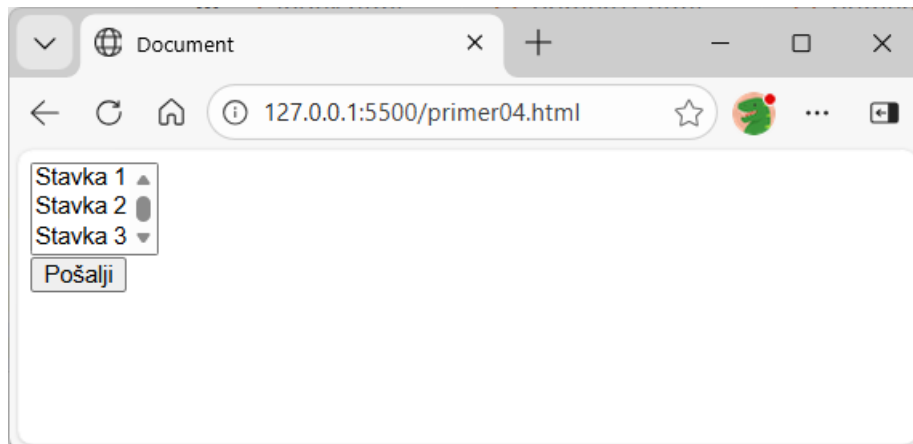

Element <select> sa atributom size

- Atribut size određuje broj vidljivih stavki u <select> elementu
- Ako je vrednost atributa size veća od 1, <select> se prikazuje kao listbox
- Korisnik može da izabere jednu stavku (više stavki samo uz atribut multiple)

Element <select> sa atributom size

```
<form action="">
  <select name="stavka" id="stavka" size="3">
    <option value="1">Stavka 1</option>
    <option value="2">Stavka 2</option>
    <option value="3">Stavka 3</option>
    <option value="4">Stavka 4</option>
  </select>
  <br>
  <button type="submit">Pošalji</button>
</form>
```


Kontrole checkbox i radio button

- Element `<input type="checkbox">` kreira checkbox kontrolu i omogućava nezavisan izbor više opcija
- Element `<input type="radio">` kreira radio button i omogućava izbor jedne opcije unutar iste grupe
- Atribut **checked** određuje da je kontrola podrazumevano selektovana
- U JavaScript klijentskom kodu, trenutno stanje kontrole čita se preko svojstva **checked**, koje ima logičku vrednost (true / false)
- Prilikom slanja HTML forme, za selektovane checkbox i radio kontrole šalje se par `name=value`; ako atribut `value` nije naveden, podrazumevana vrednost je **on**

HTML checkbox

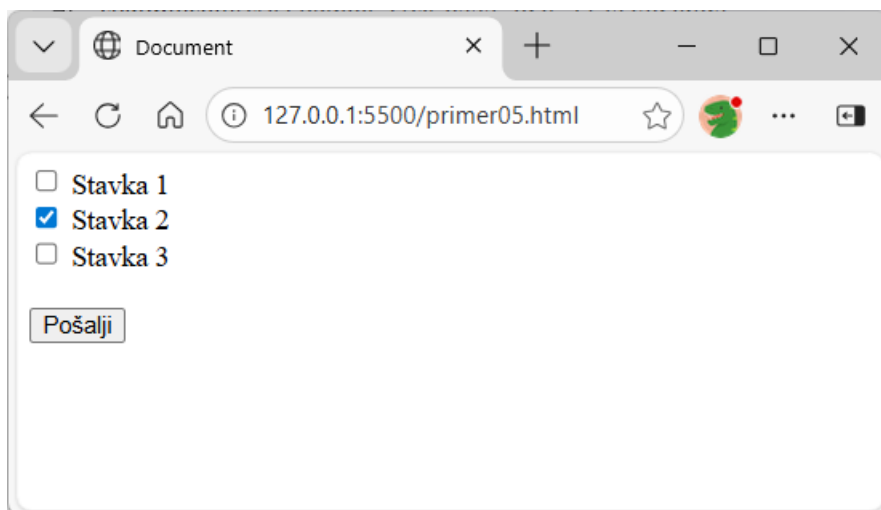
```
<form action="">
  <input id="CheckBox1" type="checkbox" name="CheckBox1">
  <label for="CheckBox1">Stavka 1</label><br>

  <input id="CheckBox2" type="checkbox" name="CheckBox2">
  <label for="CheckBox2">Stavka 2</label><br>

  <input id="CheckBox3" type="checkbox" name="CheckBox3">
  <label for="CheckBox3">Stavka 3</label><br><br>

  <button type="submit">Pošalji</button>
</form>
```

Prikaz checkbox kontrola

Document

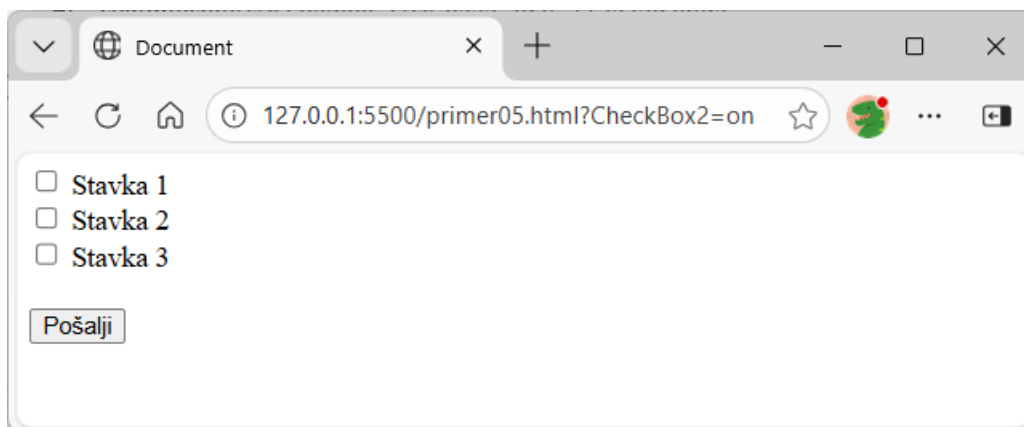
127.0.0.1:5500/primer05.html

☐ Stavka 1

☒ Stavka 2

☐ Stavka 3

Pošalji

Document

127.0.0.1:5500/primer05.html?CheckBox2=on

☐ Stavka 1

☐ Stavka 2

☐ Stavka 3

Pošalji

Grupa radiobutton kontrola, svojstvo name

- Element `<input type="radio">` omogućava izbor jedne opcije.
- Radio buttoni pripadaju istoj grupi ako imaju istu vrednost atributa **name**
- Unutar jedne grupe može biti selektovana samo jedna radio kontrola
- Atribut `value` određuje vrednost koja se šalje serveru za izabranu opciju
- Prilikom slanja HTML forme, serveru se šalje jedan par `name=value` za selektovani radio button
- Ako radio button nije selektovan, **ne šalje se nikakva vrednost**

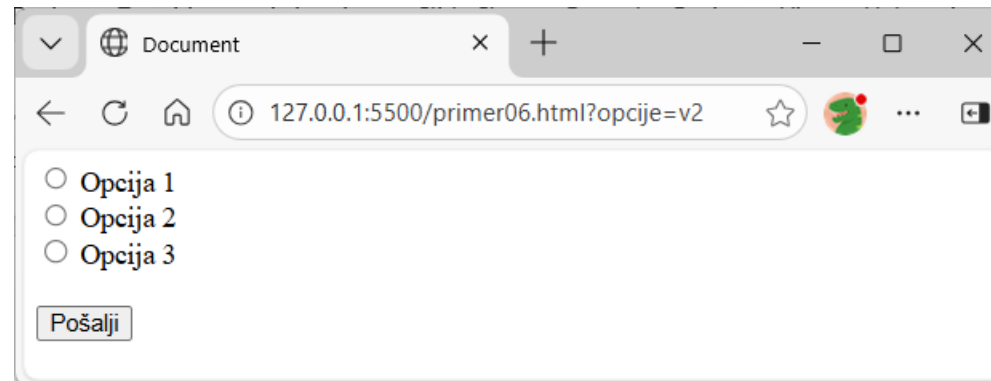
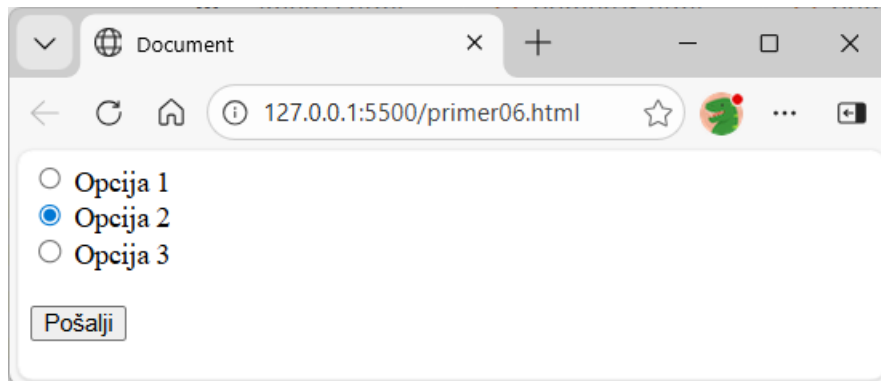
Prikaz radiobutton kontrola

```
<form action="" method="get">
  <input type="radio" name="opcije" id="radio1" value="v1">
  <label for="radio1">Opcija 1</label><br>

  <input type="radio" name="opcije" id="radio2" value="v2">
  <label for="radio2">Opcija 2</label><br>

  <input type="radio" name="opcije" id="radio3" value="v3">
  <label for="radio3">Opcija 3</label><br><br>

  <button type="submit">Pošalji</button>
</form>
```


Angular forme

Forma

- Forma se koristi za prikupljanje podataka od korisnika
- Angular koristi dva tipa formi:
 - Template-driven forme (TDF)
 - Reaktivne forme (model driven forms)
- Klasom **FormControl** predstavlja se jedno ulazno polje Angular forme
 - kod TDF ga Angular kreira automatski,
 - kod reaktivnih formi programer ga eksplicitno kreira
- Klasom **FormGroup** predstavlja se grupa (kolekcija) kontrola forme

FormControl klasa

- Polje forme možemo kreirati i iz koda:
let ime = new FormControl();
- Svojstvo **value** vraća trenutni sadržaj ovog polja (ime.value)
- Svojstvo **errors** vraća objekat grešaka ili null
- Svojstvo **pristine** ima vrednost true ukoliko vrednost polja nije menjana
- Svojstvo **dirty** vraća true ukoliko je vrednost polja promenjena u odnosu na početnu
- Svojstvo **touched** ima vrednost true ukoliko je polje dobilo i izgubilo fokus
- Svojstvo **untouched** ima vrednost true ukoliko polje nikada nije bilo u fokusu
- Svojstvo **valid** vraća true ukoliko je polje prošlo validaciju

FormGroup klasa

```
let adresa= new FormGroup({  
    ulica : new FormControl(""),  
    grad : new FormControl(""),  
    postanskiBroj : new FormControl("")  
});
```

- Omogućava upravljanje grupom kontrola forme
- `adresa.grad` je način da se pristupi kontroli unutar grupe `adresa`
- Svojstvo **value** vraća JSON objekat sa vrednostima svih kontrola
- Svojstvo **errors** vraća objekat grešaka grupe ili null
- Svojstvo **valid** vraća true ukoliko su sve kontrole grupe prošle validaciju

Template Driven Forms (TDF)

- Importuje se modul **FormsModule** iz biblioteke `@angular/forms`
- Kada se uključi `FormsModule` Angular `<form>` elementu automatski dodaje direktivu **ngForm**
- Direktiva **ngForm** radi sledeće:
 - automatski kreira instancu **FormGroup** koja odgovara kompletnoj formi
 - kreira instancu klase **FormControl** za svaku kontrolu sa direktivom **ngModel**
- Instanci **ngForm** i svakoj instanci **FormControl** u šablonu možemo dodeliti lokalnu promenljivu
- Koristimo događaj **ngSubmit** da pošaljemo klasi komponente podatke sa forme

Komponenta

```
import { Component } from '@angular/core';
import { FormsModule } from '@angular/forms';

@Component({
  selector: 'app-root',
  imports: [FormsModule],
  templateUrl: './app.html',
  styleUrls: ['./app.css']
})
export class App {
  title = 'TDF forme';
}
```

Šablon komponente

```
<form>
  <div class="form-group">
    <label for="ime">Ime</label>
    <input type="text" name="ime" id="ime" class="form-control">
  </div>

  <div class="form-group">
    <label for="prezime">Prezime</label>
    <input type="text" name="prezime" id="prezime" class="form-control">
  </div>

  <div class="form-group">
    <button type="submit" class="btn btn-primary">Posalji</button>
  </div>
</form>
```

Direktive ngForm, ngModel, događaj ngSubmit

```
<form #form1="ngForm" (ngSubmit)="onSubmit(form1)">
  <div class="form-group">
    <label for="ime">Ime</label>
    <input type="text" name="ime" id="ime" class="form-control" ngModel />
  </div>

  <div class="form-group">
    <label for="prezime">Prezime</label>
    <input type="text" name="prezime" id="prezime" class="form-control" ngModel />
  </div>

  <div class="form-group">
    <button type="submit" class="btn btn-primary">Posalji</button>
  </div>
</form>
```

Direktive ngForm, ngModel, događaj ngSubmit

- Lokalna template promenljiva je identifikator definisan pomoću prefiksa # u HTML šablonu, koji predstavlja referencu na formu ili kontrolu
- Lokalna templejt promenljiva **#form1** daje referencu na instancu **NgForm** objekta
- Direktiva **ngModel** govori Angularu da za svako polje kreira instancu klase FormControl
- Događaj ngSubmit se aktivira prilikom slanja forme i prosleđuje NgForm instancu metodi komponente

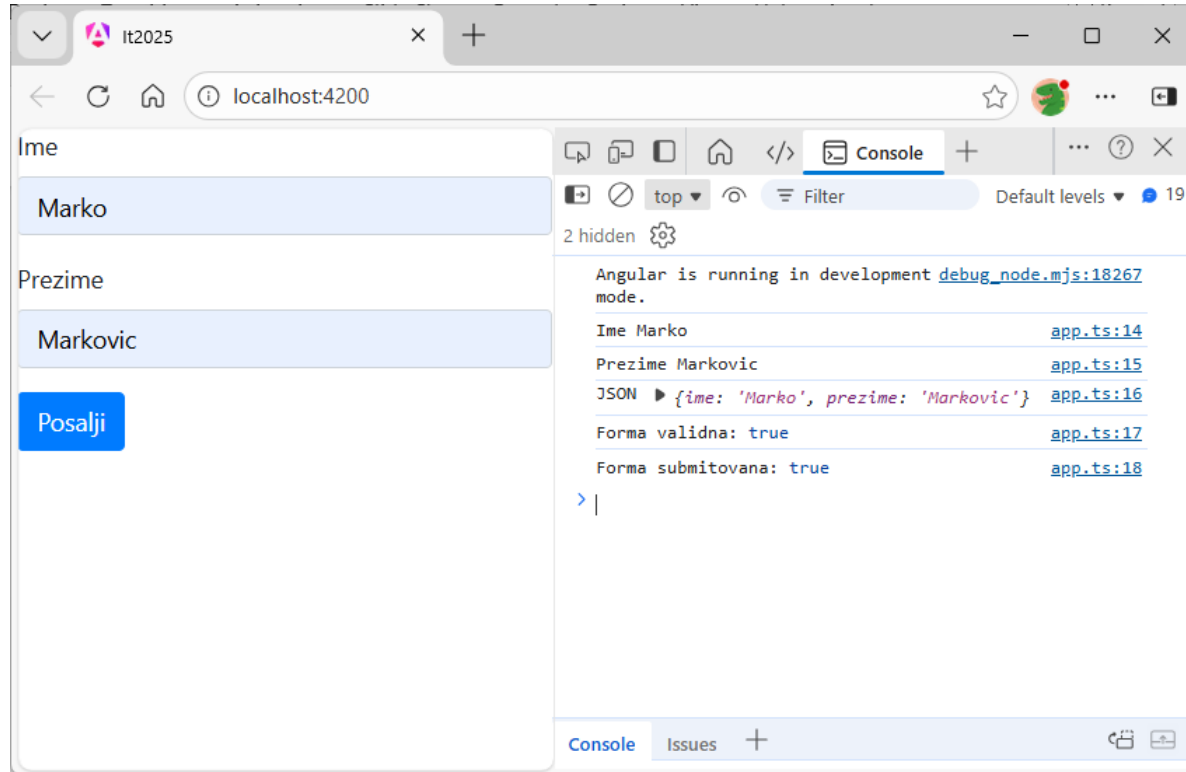
Pristup kontrolama i vrednostima u TDF

- Objekat **NgForm** predstavlja celu HTML formu
- Svojstvo `controls` je rečnik kontrola forme
- **Ključ** u rečniku je vrednost atributa **name** HTML kontrole
- **Vrednost** u rečniku je odgovarajući objekat tipa **FormControl**
- Pojedinačnoj kontroli pristupa se izrazom **`forma.controls['ime']`**
- Vrednost kontrole dobija se preko **`forma.controls['ime'].value`**
- Izraz `forma.value` vraća objekat sa svim vrednostima kontrola (JSON struktura)
- Svojstvo **`valid`** ima vrednost `true` ukoliko su sve kontrole forme validne

Klasa komponente

```
export class App {  
  title = 'TDF forme';  
  onSubmit(forma: NgForm) {  
    console.log('Ime', forma.controls['ime'].value);  
    console.log('Prezime', forma.controls['prezime'].value);  
    console.log('JSON', forma.value);  
    console.log('Forma validna:', forma.valid);  
    console.log('Forma submitovana:', forma.submitted);  
  }  
}
```

Konzola nakon slanja forme

Model klasa forme

```
export class Osoba {  
    constructor(public osobaId: number, public ime: string, public prezime: string) {  
    }  
}
```

Klasa komponente

```
export class Forma1Component {  
  title = 'forme';  
  
  model = new Osoba(1, 'Marko', 'Markovic');  
  
  onSubmit() {  
  
    console.log('Ime', this.model.ime);  
    console.log('Prezime', this.model.prezime);  
    console.log(this.model);  
  }  
}
```

Komponenta sadrži model objekat u koji se automatski upisuju vrednosti forme.

Povezivanje sa modelom

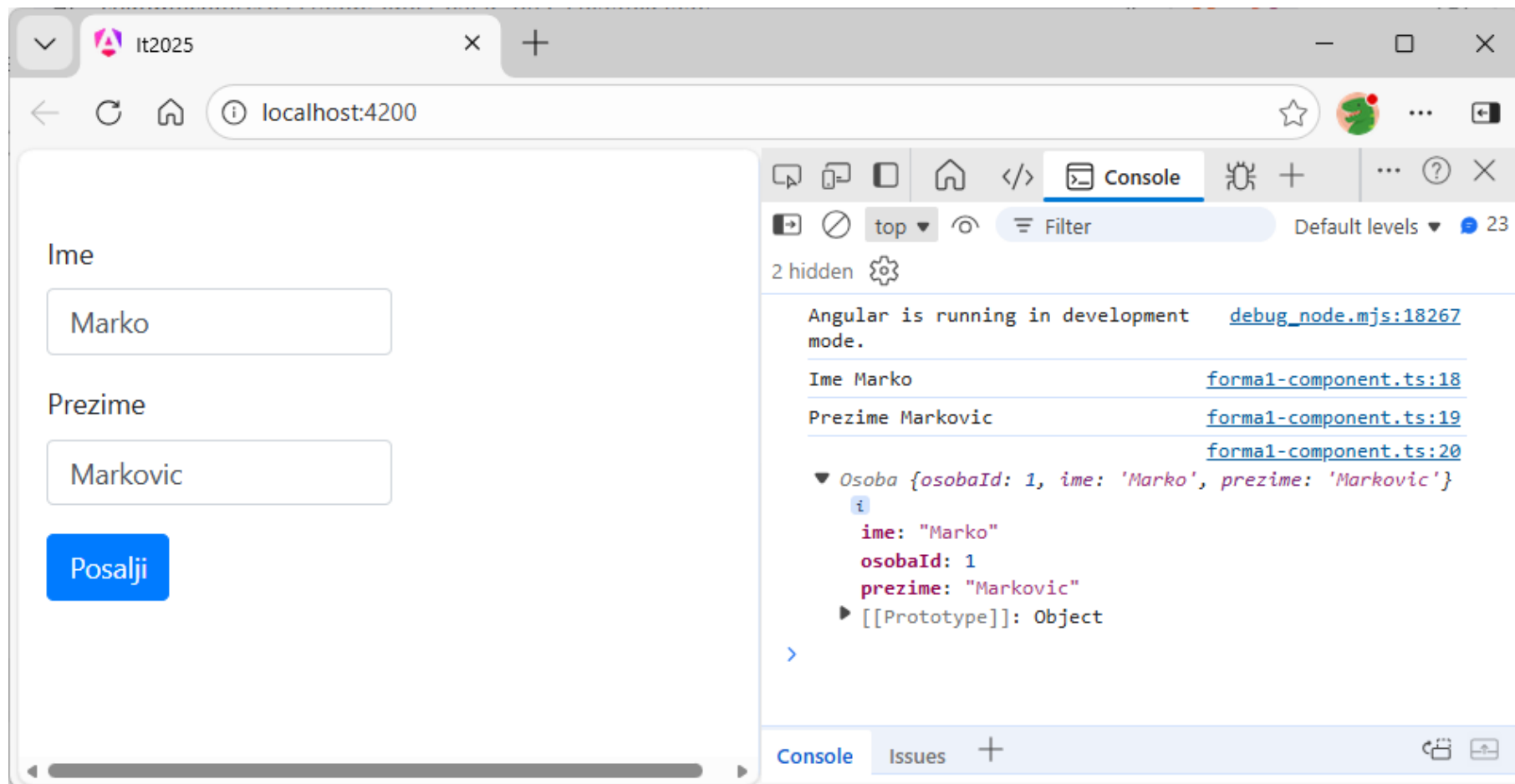
```
<div class="row">
  <div class="col-6">

    <form (ngSubmit)="onSubmit()">

      <div class="form-group">
        <label for="ime">Ime</label>
        <input type="text" name="ime" class="form-control" [(ngModel)]="model.ime">
      </div>
      <div class="form-group">
        <label for="prezime">Prezime</label>
        <input type="text" name="prezime" id="prezime" class="form-control"
          [(ngModel)]="model.prezime">
      </div>
      <button class="btn btn-primary" type="submit">Posalji</button>
    </form>
  </div>
```

Direktiva [(ngModel)] povezuje polja forme sa modelom i omogućava dvosmernu razmenu podataka.

Korisnički interfejs

Načini rada sa Template-driven formama

TDF sa NgForm	TDF sa modelom
Podaci se čitaju iz NgForm objekta	Podaci se čitaju direktno iz modela
Pristup vrednostima preko form.value	Pristup vrednostima preko model objekta
NgForm se prosleđuje metodi onSubmit(form)	NgForm se ne koristi u metodi
Pogodno za proveru statusa forme	Pogodno za rad sa poslovnim modelom
Fokus na formu	Fokus na podatke

Validacija u TDF

```
<div class="form-group">
<label>Ime</label>
<input type="text" name="ime" class="form-control"
      [(ngModel)]="model.ime" #ime="ngModel"
      required minlength="4">

@if (ime.invalid && (ime.dirty || ime.touched)) {
  <div class="alert alert-danger">
    @if (ime.errors?.['required']) { <div>Unesite ime</div> }
    @if (ime.errors?.['minlength']) { <div>Min. 4 karaktera</div> }
  </div>
}
</div>
```

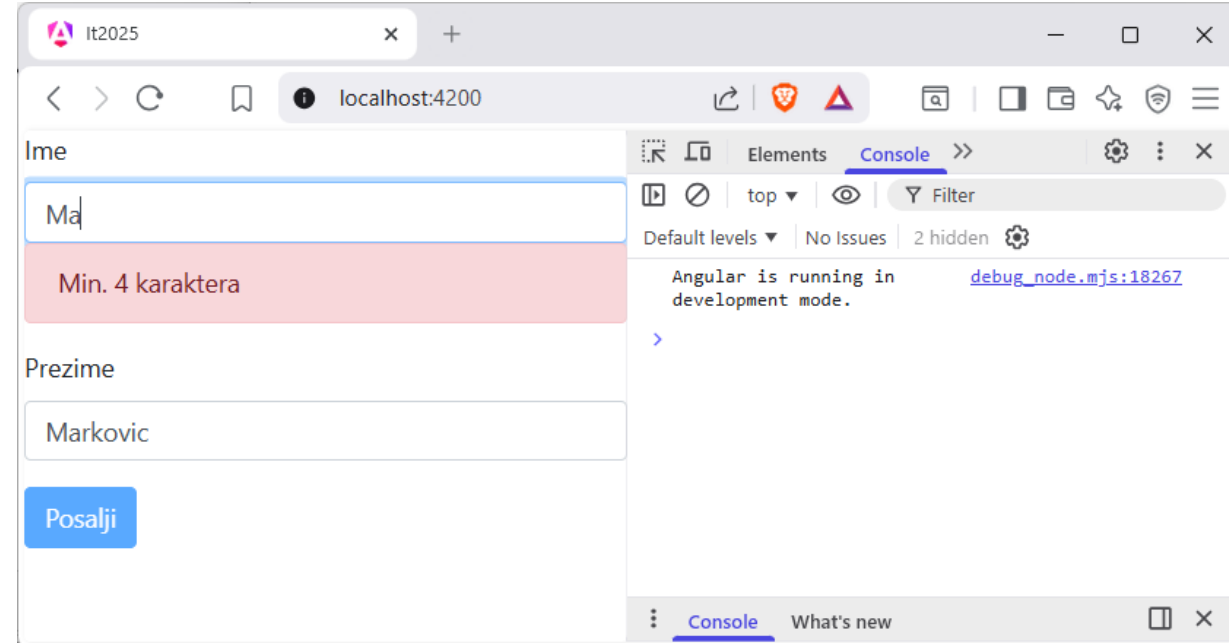
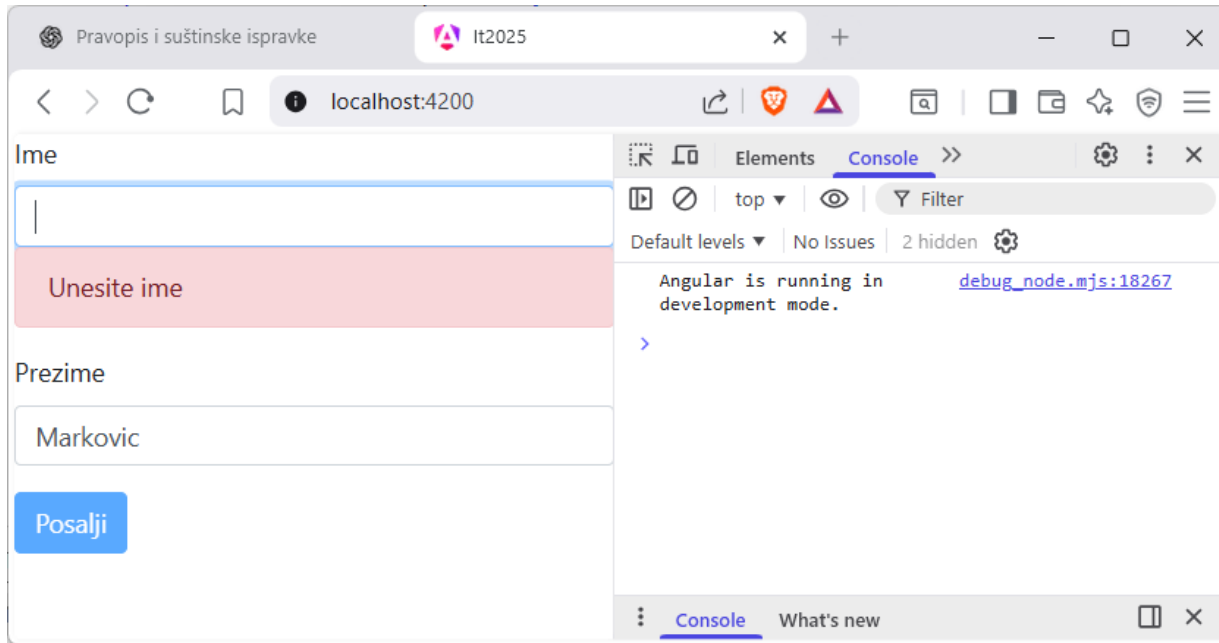
- Lokalna promenljiva **ime** je instance klase **NgModel** koja interno koristi **FormControl**
- dirty – ovaj atribut označava da li je korisnik promenio vrednost u input polju
- touched – ovaj atribut označava da li je korisnik pomerio fokus u input polje i zatim ga napustio (touched)

Validacija u TDF

```
<div class="form-group">
  <label for="ime">Ime</label>
  <input type="text" name="ime" class="form-control" [(ngModel)]="model.ime"
#ime="ngModel" required minlength="4">

  <div *ngIf="ime.invalid && (ime.dirty || ime.touched)" class="alert alert-
danger">
    <div *ngIf="ime.errors?.['required']">
      Unesite ime
    </div>
    <div *ngIf="ime.errors?.['minlength']">
      Ime mora imati najmanje 4 karaktera
    </div>
  </div>
</div>
```

Prikaz validacionih grešaka

Svojstvo valid forme

- Svojstvo **valid** Angular forme vraća true ako su sve kontrole validne
- Suprotno svojstvu valid je svojstvo **invalid**, koje vraća true ako bar jedna kontrola nije validna
- Svojstva valid i invalid imaju i forma i sve kontrole forme
- Forma se šalje korišćenjem događaja **ngSubmit**
- Potrebno je onemogućiti (disable) submit dugme dok forma ne postane validna

Zabrana slanja nevalidnih podataka

```
<button class="btn btn-primary"  
        type="submit"  
        [disabled]="form1.invalid">  
    Posalji  
</button>
```

Primer upotrebe TDF formi

```
export class Student {  
  constructor(  
    public ime: string,  
    public prezime: string,  
    public pol: string,  
    public smer: string  
  ) {}  
}
```

Primer upotrebe TDF formi

```
export class StudentComponent {  
  title = 'primer TDF';  
  smerovi = ['Informatika', 'Marketing', 'Menadzment'];  
  student: Student = new Student('', '', 'muski', 'Informatika');  
  
  setDefault() {  
    this.student.ime = 'Marko';  
    this.student.prezime = 'Markovic';  
    this.student.pol = 'muski';  
    this.student.smer = 'Informatika';  
  }  
  
  resetuj() {  
    this.student = new Student('', '', 'muski', 'Informatika');  
  }  
}
```

Metoda onSubmit()

```
onSubmit() {  
  console.log('Ime : ' + this.student.ime);  
  console.log('Prezime : ' + this.student.prezime);  
  console.log('Pol: ' + this.student.pol);  
  console.log('Smer: ' + this.student.smer);  
  this.resetuj();  
}
```

Podešavanje tekst polja

```
<form #studentForm="ngForm" (ngSubmit)="onSubmit()">
<div class="form-group mt-3">
  <label>Unesite ime:</label>
  <input name="ime" [(ngModel)]="student.ime"
    #ime="ngModel" required class="form-control">

  @if (ime.invalid && (ime.dirty || ime.touched)) {
    <div>Unesite ime</div>
  }
</div>
<div class="form-group mt-3">
  <label>Unesite prezime:</label>
  <input name="prezime" [(ngModel)]="student.prezime"
    #prezime="ngModel" required class="form-control">

  @if (prezime.invalid && (prezime.dirty || prezime.touched)) {
    <div>Unesite prezime</div>
  }
</div>
  .....
</form>
```

Podešavanje radio inputa

```
<div class="form-group mt-3">
  <label>Pol:</label>
  <div>
    <input type="radio" name="pol" value="muski"
      [(ngModel)]="student.pol"
      #pol="ngModel" required >
    Muški
  </div>

  <div>
    <input type="radio" name="pol" value="zenski"
      [(ngModel)]="student.pol">
    Ženski
  </div>

  @if (pol.invalid && (pol.dirty || pol.touched)) {
    <div>Odaberite pol</div>
  }
</div>
```

Select kontrola

```
<div class="form-group mt-3">
<label>Smer:</label>
<select name="smer" class="form-control"
      [(ngModel)]="student.smer"
      #smer="ngModel" required>
  <option value="" disabled selected>-- izaberite smer --</option>

  @for (s of smerovi; track s) {
    <option [value]="s">{{ s }}</option>
  }
</select>

@if (smer.invalid && (smer.dirty || smer.touched)) {
  <div>Odaberite smer</div>
}
</div>
```

Podešavanje button elemenata

```
<div class="form-group mt-3">  
  <button class="btn btn-primary"  
    [disabled]="studentForm.invalid">  
    Pošalji  
  </button>  
  
  <button type="button"  
    class="btn btn-secondary"  
    (click)="setDefault()">  
    Default  
  </button>  
  
  <button type="button"  
    class="btn btn-outline-secondary"  
    (click)="resetuj()">  
    Reset  
  </button>  
</div>
```

Korisnički interfejs

The screenshot shows a web browser window with the address bar at `localhost:4200`. The page contains a form for user registration with the following fields and controls:

- Unesite ime:** A text input field.
- Unesite prezime:** A text input field.
- Pol:** Radio buttons for **Muški** (selected) and **Ženski**.
- Smer:** A dropdown menu with **Informatika** selected.
- Buttons:** **Pošalji** (blue), **Default** (grey), and **Reset** (white).

The Chrome DevTools console is open on the right, showing the following log messages:

```
Angular is running debug_node.mjs:18267
in development mode.
Ime: Marko student-component.ts:27
Prezime: student-component.ts:28
Markovic
Pol: muski student-component.ts:29
Smer: student-component.ts:30
Informatika
```

Pitanje 1

Promena podataka na serveru vrši se korišćenjem sledeće metode HttpClient objekta:

- a. get
- b. put
- c. update

Odgovor: b

Pitanje 2

Unos podataka na serveru vrši se korišćenjem sledeće metode HttpClient objekta:

- a. get
- b. post
- c. update

Odgovor: b

Pitanje 3

Brisanje podataka na serveru vrši se korišćenjem sledeće metode HttpClient objekta:

- a. get
- b. delete
- c. update

Odgovor: b

Pitanje 4

Ulazno polje angular forme predstavlja se klasom:

- a. FormControl
- b. Control
- c. FormField

Odgovor: a

Pitanje 5

Ako se u komponentu importuje FormsModule tada se za svaki tag <form> dodaje direktiva:

- a. NgModel
- b. NgForm
- c. NgField

Odgovor: b

Pitanje 6

Direktiva NgForm:

- a. kreira Form instancu koja odgovara formi NgForm
- b. kreira FormControl instancu koja odgovara formi
- c. kreira FormGroup instancu koja odgovara formi

Odgovor: c

Pitanje 7

Svojstvo dirty instance klase FormControl vraća true ako je:

- a. vrednost odgovarajućeg ulaznog polja promenjena
- b. vrednost odgovarajućeg ulaznog polja nepromenjena
- c. odgovarajuće ulazno polje prazno

Odgovor: a